

Röportaj Kabul Tarihi: 13/09/2019

Röportaj

TÜRKİYE-AVRUPA BİRLİĞİ İLİŞKİLERİNDE YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞININ ROLÜ

Mustafa Yıldız (Sayı Editörü): Sayın Yurtnaç, Mart 2010 tarihinde kanunlaştırılan ve aynı yılın Nisan ayında yürürlüğe giren ‘Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunu’nun hazırlanmasında ve faaliyete geçirilmesinde aktif görev aldınız. 2014 yılına kadar da başkanlığımı yürüttüğünüz YTB’nin, AB-Türkiye ilişkilerine etkisine geçmeden önce, AB’nin doğuşu hakkındaki düşüncelerinizi bizimle paylaşır mısınız?

Avrupa Birliğinin Doğuşu

Kemal Yurtnaç (Vali-Başmüfettiş): İkinci Dünya Savaşı sonrasında, Avrupa’da birçok ülke talan olmuş, çok sayıda can kaybı yaşanmış, üretim yapılamaz hale gelmiş dolayısıyla ekonomik ve siyasî yapılar çöküntü yaşamaya başlamıştır. Avrupa’da sömürge mirasının paylaşılabilmesi sebebiyle Fransa ve Almanya arasında bile 75 yıl içerisinde üç büyük savaş süreci yaşanmıştır. Avrupa’da kalkınmanın yeniden başlaması için birliğin sağlanması gerekmektedir.

Yıldız: Uzun süre birbirleri ile savaşmış bu ülkeler arasında birlik fikri nasıl doğmuş ve kabul görmüştür?

Yurtnaç: Aslında bu birlik fikrini ilk ortaya atan W. Churchill’dir. 5 Mart 1946 yılında yaptığı bir konuşmasında Avrupa’nın özgürleşmesi gerektiğini, Almanya ve Fransa arasındaki savaşın son bularak kurulacak ortaklık ile birlikte özgür Avrupa’nın gerçekleştirilebileceğini söylemiştir. Her ne kadar bu birliğin kurulmasının istenmesinin arkasında yatan sebep ABD’nin ticari ortak arama isteği ve Sovyetler Birliği’nin tehdit unsuru olma ihtimali de olsa, bu durum Avrupa devletleri için yeni bir başlangıç olmuştur.

5 Haziran 1947’de açıklanan Avrupa’yı İyileştirme Programı ‘Marshall Planı’ 16 Avrupa devleti tarafından kabul edilmiştir ve 1948 yılında da Organisation for European Economic Cooperation (OEEC) kurulmuştur. Bu gelişmeler sonrasında 1950 yılında Fransız Dışişleri Bakanı Robert Schuman, Avrupa’da bir barışın kurulabilmesi için Fransa ve Almanya arasında yıllardır devam eden savaşların son bulması gerektiğini düşünerek buna çözüm bulmaya çalışmıştır. Bunun için Eski Milletler Cemiyeti Genel Sekreteri Jean Monnet’in fikrinden hareketle, 9 Mayıs 1950 tarihinde Avrupa Devletlerini,

bağımsız Avrupa Kömür ve Çelik Teşkilatı'nın oluşturularak kömür ve çelik üretiminde alınan kararların ve uygulamaların bu kurum tarafından yürütülmesini önermiştir. Bu kurumun gözetiminde, ortak kömür ve çelik üretiminin sağlanması ile başlayacak süreç, kalıcı barış teminatı olduğu gibi Avrupa'nın yeniden kalkınmasının, ticaretin gelişmesinin, ekonominin yeniden canlanmasının ve karşılıklı bağımlılığın artmasının da öncüsü olan bir olaydı.

Yıldız: Kendisinden birlik diye bahsettiğimiz ve fakat topluluk olarak ortaya çıkan bu birlikteliğin ilk amilleri hususunda ne dersiniz?

Yurtnaç: Zikrettiğimiz olayın sonrasında Belçika, Almanya, Lüksemburg, Fransa, İtalya ve Hollanda arasında 1951 yılında imzalanıp 25 Temmuz 1952'de yürürlüğe giren Paris Antlaşması ile Avrupa Kömür Çelik Teşkilatı (AKÇT) kurulmuştur. Bu sayede öncelikle kömür ve çelik alanında olmak üzere bir ortak pazar kurulmuş ve zamanla ülkeler arasındaki gümrük uygulamaları kaldırılmıştır. Ekonomik bütünleşmenin sağlanmasıyla siyasî birliğin sağlanacağına farkına varan bu altı ülke daha sonra 1957 yılında Roma Antlaşması kapsamında Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu'nu (EURATOM) kurmuştur. Bu anlaşmalar Avrupa Birliği'nin temelini oluşturan anlaşmalardır.

Yıldız: Avrupa Birliği dediğimiz kavram ne zaman somut olarak zikredilmeye başlanmıştır?

Yurtnaç: Belirtilen anlaşmalardan sonra gerek siyasî bütünleşme gerek ortak pazar sonrası ekonomik istikrarın sürekliliği ve gerekse halkın memnuniyetinin sağlanması konularında ortaya çıkan durumların çözümlenmesi amacıyla 1992 yılında Avrupa Birliği ülkeleri arasında Maastricht Antlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşma, Avrupa Birliği Anlaşması olarak dördüncü kurucu antlaşma olarak kabul edilmiştir. Sonuç olarak, imzalanan bu anlaşmalar çerçevesinde altı ülke ile kurulan Avrupa Birliği, 2019 yılı itibarıyla 28 ülke ile bütünlüğünü sağlamaktadır.

AB ile Türkiye Arasındaki İlişki

Yıldız: Türkiye-AB ilişkilerinin başlangıcı ile alakalı olarak neler söylemek istersiniz?

Yurtnaç: Türkiye Cumhuriyeti, kuruluşundan itibaren uluslararası konjonktürdeki gelişmeleri yakından takip etmiş ve OECD, NATO gibi uluslararası örgütlenmelerin etkin bir üyesi olmuştur. Bu doğrultuda, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun (AET), 1958 yılında kurulmasından kısa bir süre sonra Türkiye, 31 Temmuz 1959'da Topluluğa ortaklık başvurusunda

bulunmuştur. Türkiye adına bu başvuruyu, dönemin Demokrat Parti lideri ve Başbakanı Adnan Menderes yapmıştır. Menderes, bu başvuruyla, Türkiye'nin Avrupa'ya ilk adımı attığını ifade etmiştir.

Ankara Anlaşması

Yıldız: Başvurunun AET makamlarındaki aksülameli nasıl olmuştur?

Yurtnaç: AET Bakanlar Konseyi, Türkiye'nin yapmış olduğu başvuruyu kabul ederek üyelik koşulları gerçekleşinceye kadar geçerli olacak bir ortaklık anlaşması imzalanmasını önermiştir. Söz konusu Anlaşma 12 Eylül 1963 tarihinde imzalanmış ve 1 Aralık 1964 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ankara Anlaşması, Türkiye ile Avrupa Birliği ilişkilerinin hukuki temelini oluşturmaktadır. Bu bağlamda anlaşmanın 2. maddesinde Anlaşma'nın amacı şöyle belirtilmektedir: 'Türkiye ekonomisinin hızlı kalkınmasını ve Türk halkının istihdam düzeyinin ve yaşam koşullarının yükseltilmesini sağlama gereğini göz önünde bulundurarak, taraflar arasındaki ticari ve ekonomik ilişkileri aralıksız ve dengeli olarak güçlendirmeyi özendirir.' Aynı şekilde anlaşmanın 28. maddesi, 'Türkiye-AET ortaklık ilişkisinin nihai hedefi Türkiye'nin Topluluğa tam Üyeliği'nin olduğunu ifade eder.

Katma Protokol

Yıldız: Topluluğa tam üyelik yolunda daha ne tür adımlar atılmıştır?

Yurtnaç: 13 Kasım 1970 tarihinde imzalanan ve 1973 yılında yürürlüğe giren Katma Protokol ile birlikte, Ankara Anlaşması'nda öngörülen hazırlık dönemi sona ermiştir. 'Geçiş Dönemi'ne ilişkin koşulların belirlendiği bu dönemde taraflar arasında sanayi ürünleri, tarım ürünleri ve kişilerin serbest dolaşımının sağlanması ve Gümrük Birliği'nin tamamlanması öngörülmüştür. 1971 yılı itibarıyla, Topluluk, Katma Protokol çerçevesinde, bazı petrol ve tekstil ürünleri dışında Türkiye'den ithal ettiği tüm sanayi mallarına uyguladığı gümrük vergileri ve miktar kısıtlamalarını tek taraflı olarak sıfırlamıştır. Buna karşılık, Türkiye'nin AB kaynaklı sanayi ürünlerinde gümrük vergilerini tedricen sıfırlaması öngörülmüş ve böylece Gümrük Birliği'nin fiilen yürürlüğe girmesi için 22 yıllık bir süre tanınmıştır.

Türkiye-AB ilişkilerinin dönüm noktası, 10-11 Aralık 1999 tarihlerinde Helsinki'de yapılan AB Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'dir. Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'nin adaylığı resmen onaylanmış ve diğer aday ülkelerle eşit konumda olacağı açık ve kesin bir dille ifade edilmiştir.

Almanya ile Yapılan İşgücü Anlaşması

Yıldız: Hemen ortaklık müracaatı sonrası kimi topluluk üyesi ülkelerle Türkiye'nin imzaladığı bazı anlaşmalar var; mesela Almanya ile yapılan işgücü anlaşması. Bu konuda ne dersiniz?

Yurtnaç: 1960 yılında başta Almanya ve daha sonrasında diğer Avrupa ülkeleriyle yapılan işgücü anlaşmaları hem ülkemiz tarihinde ve hem de Avrupa ülkeleri tarihinde önemli başlangıçların kapısını aralamıştır. Dönemin Çalışma Bakanı Cahit TALAS, Mayıs 1961'de Almanya ile akdedilen ve bir yıl süreli işgücü anlaşmasını imzalarken bu protokolün yıllar sürecek ve Avrupa toplumu ile Türk insanını buluşturup kaynaştıracak ve Avrupa'nın işgücü olarak büyük açığını kapatacak bir işe yarayacağını tahmin edemezdi. Bu protokol her yıl uzatılarak Avrupa'daki nüfusumuzun çoğalarak artmasına neden olmuştur.

Ancak akdedilen metinlerde; işgücü olarak gidecek kişilerin farklı bir kültürden geldikleri, buldukları topluma uyumu konusunda, dil, din ve gelenekler konusunda farklı anlayışa sahip olacakları ve evlendikten sonra çocukların da benzer sorunları yaşayabileceği düşünülmemiştir. Diğer taraftan mekân ülke dediğimiz yaşanılan ülkenin asli vatandaşlarının yabancı düşmanlığının ve İslamofobi gibi göçmen toplumu tehdit edecek oluşumların nasıl ortadan kaldırılacağı konularının dikkate alınmadığı ve hemen hemen hiçbir tedbirin alınmadığı da görülmektedir.

Yıldız: Bu insanların kaçınılmaz bir ikilem yaşadıklarını ifade edebilir miyiz?

Yurtnaç: Evet. Bunu ifade etmek mümkün. Zira bu insanlar geçen 50 yıl içerisinde anavatanında Almancı ve gurbetçi, mekân ülkede ise yabancı tabiri ile dışlanmış ve topluma uyum sağlanacak derken, asimilasyon ve kültürel değerlerin kaybıyla karşı karşıya kalmışlardır. Zaman zaman anavatanları tarafından da yalnızlığa itilen, hükümetler tarafından döviz girdisi sağlayan topluluk olarak görülen ve sayıları 6 milyonu bulan Avrupalı Türkler yadsınamaz sosyal bir gerçek olarak gerek Türkiye'nin ve gerekse AB üyesi ülkelerin görmezden gelemeyeceği bir topluluk halini almıştır.

Yıldız: İfade ettiğiniz rakam göz ardı edilmeyecek bir büyüklükte. Konuya Türkiye'nin yaklaşımı nasıl olmuştur?

Yurtnaç: Türkiye, 2010 yılına kadar, asıl olarak Dışişleri Bakanlığınca bu topluluklar ile iletişim kurmuştur. Ancak zaman içinde farklı kurumların görev alanları ile ilgili sorunlar oluştuğundan dolayı koordinasyonun

sağlanması gerektiği gerçeği ortaya çıkmıştır. Bu yüzden, her hükümet döneminde Başbakanlıkta bir Devlet Bakanlığı bünyesinde Bakan Müşavirlerinin yürüttüğü bir sanal birimle, Avrupa'daki Türklere destek verilmeye çalışılmıştır.

Avrupalı Türklerin Yeni Adresi Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın (YTB) Kurulması

Yıldız: Takdir edersiniz ki altı milyonluk bir topluluk için bakan müşavirlerinin yürüttüğü sanal bir birim çok yetersiz gibi algılanacaktır. Siz de aynı kanaatte misiniz?

Yurtnaç: İletişim-ulaşım imkânlarının çeşitlenmesi ile küçülen dünyada, ülkelerin gelişimi, kalkınması, söz sahibi olması ve güçlenmesi temel olarak o ülkenin vatandaşlarının mutlu ve başarılı olmaları ile mümkündür. Büyük göç hareketlerinin başlaması ile birlikte yurtdışında yaşayan geniş kitleler ile iyi iletişim kurmak, sosyal ve siyasî bir güç unsuru olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda, bir ülkenin sınırları dışında yaşayan vatandaşlarının ya da vatandaşlıktan çıkmış olsalar da ülkeleri ile bağlantıları devam eden kitlelerin varlığı, özel bir ilgiyi gerektirmektedir. Bu, hem söz konusu kitlelerin yaşadıkları ülkelerde daha eşit, daha adil, mutlu ve huzurlu yaşamaları için, hem de ülkelere sağlayacakları çeşitli katkılar için önemlidir.

Ancak burada öncelikli olan, başka ülke sınırları içinde yaşayan vatandaşların yaşadıkları ülkelerde nitelikli iş sahibi olmalarını, genel ve mesleki eğitime önem vermelerini, yaşadıkları ülkeye uyum sağlamalarını ve yasal, idari, kültürel ve benzeri konulardaki sorunlarını dikkate alarak bu durumlara yönelik uygulamalara ve çözümlere gidilmesini düşünmektir. Ülke sınırları dışında yaşayan kitlelerin mutlu, güvenli ve haklarının korunduğu bir yaşama kavuşabilmeleri ve ülkeleri için ekonomik, sosyal ve siyasî destek sağlayabilmeleri, ancak söz konusu kitlelerin hem ülkelerinden hem de yaşadıkları ülkeden kaynaklanan sorunlarını tespit etmek ve çözümler üretmek ile mümkün olabilecektir.

Yıldız: Bahsettiğiniz konular bir müşavirlikten öte adımların atılmasını gerektirecek kadar önemli noktalara işaret ediyor.

Yurtnaç: Bu nedenledir ki, yurtdışındaki vatandaşlarımızın, eğitimden sosyal güvenliğe, yaşam kalitesinden yaşadığı ülkedeki sosyal hayata ve siyasî süreçlere aktif katılımına kadar onların hayatını birebir ilgilendiren ve devletimizin yurtdışındaki vatandaşlarımıza sunacağı hizmetlerdeki bakış açısını ve standardını düzenleyen, vizyoner amaçları ve açılımları olan Yurtdışı

Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı kurulmuştur. 60. Cumhuriyet Hükümeti, Devlet Bakanı Faruk Çelik koordinesinde 2010 yılında kurulan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, sadece yurtdışında yaşayan vatandaşlar için değil, aynı zamanda hem Türk Diasporasını oluşturan hem de gönül coğrafyamızda bulunan soydaş akraba topluluklarla ilişkileri geliştirmek amacıyla faaliyetlerine başlamıştır.

Yıldız: Hedef kitle olarak belirttiğiniz kesimlerde topluluğun kurulması nasıl bir tepkiye sebep olmuştur?

Yurtnaç: Kısa adıyla YTB, Avrupalı Türkler tarafından çok büyük bir heyecanla kabul görmüş ve kısa dönemde Türkiye'deki tek adresleri konumuna gelmiştir. YTB bünyesinde Avrupa'da kurulmuş iki bine yakın sivil toplum kuruluşu ve diğer vatandaşların katılımı ile yapılan çeşitli strateji çalışmalarıyla, Avrupalı Türklerin sorunları tespit edilerek sonuca odaklı adımlar atılmaya başlanmıştır. YTB teşkilat yasasına bakıldığında 4 ana başlık üzerine inşa edildiği anlaşılmaktadır:

- 1- Yurtdışında yaşayan vatandaşların sorunları konusunda çalışmalar yapmak,
- 2- Soydaş akraba topluluklarla her türlü ilişkilerin geliştirilmesini sağlamak,
- 3- Uluslararası öğrencilerin yükseköğrenimlerini görmek için Türkiye'yi bölgesinde merkez yapacak çalışmalar yapmak,
- 4- Türk Diasporasının temeli olan, yurtdışında yaşayan toplumumuzu hakları konusunda bilgilendirmek amacıyla sivil toplum kuruluşlarına kapasite geliştirme eğitimleri verilerek mekân ülkede yönetime katılmaları, hak ihlallerine karşı bilinçli hale gelmelerini sağlayarak, orijin ülke ile de ilişkilerin devamını sağlamak amacıyla çalışmalar yapmak olduğu ifade edilmiştir.

Anlaşılabacağı üzere, YTB boş bir çalışma alanını yakalamış ve alanında iddialı bir kurum olarak kurulmuştur. Bu iddia zaman zaman bazı AB ülkeleri ile hak menfaat mücadelesine girmesine de sebep olmuştur. Ancak uluslararası hukukun sunduğu fırsatları, diplomasi yoluyla ülkemiz insanının menfaatleri doğrultusunda süreç yönetilmeye çalışılmıştır.

Elli Yıldır Biriken Sorunlar

Yıldız: YTB'ye Türklerin yaşadığı AB üyesi ülkelerin yaklaşımı nasıl olmuştur? İlişkileri etkilemesi ile ilgili neler söylemek istersiniz?

Yurtnaç: Elli yıl sahipsiz bırakılan Türk Toplumu için elli yıl sonra bir kurum kurulması, AB ülkelerince çok hoş karşılanmamıştır. AB ülkeleri neden böyle bir kuruma ihtiyaç duyulduğunu hep sorgulamışlardır. Ülkelerinde yaşayan yabancıların kendi hukukları altında yaşadıklarını, bu tür kurumların çalışmalarının uyuma engel olabileceklerini ifade etmişlerdir. Ancak başka ülkelerde yaşayan kendi vatandaşlarına da gerek devlet olarak gerekse çeşitli vakıflar kanalıyla her alanda destek vermekten geri durmamışlardır.

Ülkeler arasında dostluktan ziyade ülke menfaatleri üzerine kurulu ikili ilişkiler öne çıkar. YTB de bu çerçevede yoğunlaşarak, ikili ilişkileri bozmadan zaman zaman karşı ülke yönetimleri ile ortak projeler geliştirerek vatandaşlarını koruma adına çeşitli çalışmalar yapmıştır.

Yıldız: Hangi konularda ne tür çalışmalar?

Yurtnaç: Demokrasinin beşiği olmak iddiasındaki AB ülkeleri birbirine benzer şekilde aldıkları kararlarla göçmenleri dışlayan politikalar üretmektedirler.

- a. Çeşitli insan hakları ihlalleri,
- b. Eğitim kültür dersleri önüne konan engeller,
- c. Çift dilli eğitime yapılan itirazlar,
- d. Yabancı düşmanlığı,
- e. İslamofobi,
- f. Mezarlıklar,
- g. Aileden alınan çocuklar,
- h. Asimilasyona varan uygulamalar,
- i. Toplumdan dışlanma,
- j. Çifte vatandaşlığa geçişte çıkarılan zorluklar,
- k. Evlilik sonucu aile birleşmesi önüne çıkarılan vize engelleri,

- l. Cezaevleri veya nezarethanelerde kötü muamele ve işkence iddiaları ve ölümler,
- m. İnsan hakları ihlallerinin AİHM'ye taşınması,
- n. Okullarda teneffüslerde Türkçe konuşma yasağı, okullarda ayrımcı uygulamalar,
- o. Çifte vatandaşlığın önüne konan engeller,
- p. Seçimlerde aday olan Türk kökenlilerin önüne çıkarılan engeller gibi birçok konular, Avrupa'da yaşayan Türklerin sorunları olarak tespit edilmiştir.

Bu sorunlar hakkında AB üyesi ülkelerle müzakere edilmeye başlanınca, bu ülkeler, YTB'nin varlığından rahatsız olduklarını Başbakan düzeyinde dile getirmeye başlamışlardır. Ancak kuruluşundan itibaren geçen zaman, bu kurumun kurulmasının ne kadar yerinde olduğunu göstermiştir.

Yıldız: Yaşadığı ülkenin vatandaşlığını alan ve Türk vatandaşlığından çıkan kimselerle alakalı ne gibi çalışmalar yapılmaktadır? YTB burada da kendisinden istifade edilen bir vazife üstlenmekte midir?

Yurtnaç: AB üyesi ülkelerinin bu tür serzenişleri, kurumun çalışmalarının Avrupalı Türkler tarafından benimsenmesi, bu kurumu Türkiye'de de bilinen istenen bir kurum haline getirmiştir. Avrupalı Türklerin sadece yaşadıkları mekân ülkede değil, aynı zamanda köken ülkede de yani Türkiye'de de sorunları vardı. Mavi kartların tanınırlığından, emekliliğe, cep telefonu alamamaktan banka hesabı açamamaya ve gayrimenkul alamama gibi sorunlar ile karşılaşan Avrupalı Türklerin yanında vatandaşlıktan çıkmış Türk kökenli bir kesimin de çeşitli sorunları YTB tarafından takip edilerek çözülmeye başlanmıştır. Bu çözüm odaklı çalışma disiplini kurumun kabul edilebilirliğini kazanmasını desteklemiştir.

Nüfus Nüfuzdur Algısını Geliştirmek

Yıldız: Bu çalışmalar sadece Türkiye vatandaşlarına yönelik olmasa gerek, zira Türk dünyası Türkiye vatandaşları ile sınırlandırılmayacak kadar geniş bir coğrafyaya yayılmakta?

Yurtnaç: YTB kurduğu genç ve dinamik bir ekiple, heyecanla Avrupalı Türklerin, Avrupa'daki yalnızlığını ortadan kaldırmaya gayret etmiştir. Kurum yapılanması ile sadece vatandaşlarımız değil, aynı zamanda ülkeleri dışında yaşayan soydaş akraba topluluklar ile de ortak zeminde

çalışmalar yapmıştır. Böylece bu topluluğun nüfusunun nüfuz olarak görünmesini sağlayarak Diaspora çalışması yapmaya başlamıştır.

Vize Hukuksuzluğu

Yıldız: AB-Türkiye ilişkileri nazarı dikkate alındığında, YTB bünyesinde bulunduğunuz zaman zarfında tespit ettiğiniz en önemli sorun sizce nedir?

Yurtnaç: AB ülkeleriyle ülkemiz arasındaki en önemli sorunların başında aile birleşimine getirilen kısıtlamalar ve vize gelmektedir. Yukarıda tarihsel sürecinden bahsettiğimiz AB ile 1971’de yapılan Katma Protokolün 41. maddesi, ülkemiz insanına uygulanan vizenin hukuksuz olduğunu ispat etmesine rağmen, AB tarafı vizeyi ve aldıkları harcı kaldırma konusunda hep olumsuz davranmışlardır. Katma protokolün 41. maddesi, tarafların bu tarihten itibaren ikili ilişkilerde daha ağırlaştırıcı hükümler koyamayacaklarını imzayla hüküm altına almışken, ülkemiz insanına vize engelini 1980 yılından sonra getirerek, protokole aykırı davranılmıştır. Zaman içerisinde de daha da ağırlaştırıcı hükümler ilave ederek büyük engeller çıkarmaya başlamışlardır.

Yıldız: YTB ve bu kabil kurumlar ve bunların ikili ilişkilerdeki keyfiyetiyle ilgili olarak ne söylemek istersiniz?

Yurtnaç: Sonuç olarak, büyük tarihi mirasa sahip Türkiye gibi ülkelerin dış politikada farklı kurumlar kurması, dış politikada elini güçlendirmiştir. TİKA, YTB, Yunus Emre Vakfı, Maarif Vakfı, Vakıflar Genel Müdürlüğü gibi kurumlar son dönemde uluslararası alanda ve dış politikada Türkiye’yi güçlü hale getirmiştir. Bu kurumların tek çatı haline gelmesi, siyasî bir vizyonla hareket edebilmeleri için, Göç Diaspora ve İskân Bakanlığı gibi bir bakanlığın kurulması Türkiye’nin gelecek vizyonunda önemli bir adım olacaktır.

Uluslararası ilişkiler dinamik bir süreçtir. Bu dinamik süreci eskiden oluşmuş durumla yani statik bakışla yönetme şansınız yoktur. Bu maksatla Türkiye’nin vizyonu, Başkanlık sistemi içerisinde, yeni kurumlarla dış politikada daha etkin olmak ve tarihten gelen kazanımlarını değerlendirerek daha güçlü olarak var olmaktan geçmektedir. Özellikle dünya siyasetinde diasporası olan, Yahudi, Ermeni, Hint, Çin diasporaları gibi Türk Diasporasının da artık kurulma zamanı gelmiştir.

Yıldız: Türkiye Siyaset Bilimi Dergisi adına verdiğiniz bilgilerden dolayı teşekkür ediyorum.